

דירוסור ל מס' 21/7

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה ביום ג', יז' בטבת תשט"ו - 1.1.55 בשעה 18.00.

צרכים:

- חברי הוועדה:
- ש. פרסיץ - יו"ר
- י. סמילנסקי
- א. כלפון
- ט. כפרית
- א. רוזיאל-נאור

סוזמנים:

ד"ר אבידור - המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות.
הגב' בבלי - מטעם המחלקה לתזונה.

סדר-היום:

דיון על בעיות מחלקת התזונה.

היו"ר ש. פרסיץ:

הבטחנו לעצמנו להמשיך ברויכוח באחת הישיבות הבאות, היינו - היום. בישיבה האחרונה ענתה הגב' בבלי על שאלות שנשאלו ועתה אנו אריכים לסמוע את החברים ברויכוח.

ט. כפרית:

אנו יודעים מה רבים הקשים לגבי התקציב ולכן העניין חמור ביותר. גם בפגישה שהייתה לי ביום א' עם באי-כוח המועצות האיזוריות ומפקחי החינוך הובע כבר חששם הגדול לגבי המצב אחרי אפריל. כל המפקחים שהיו שם - והיו מפקחים מהצפון, מפקחים מהדרום ומפקחים מהמרכז - כולם ציינו כי הוטב המצב בחינוך, הוטב מצב הביקורים, והיו אמרו בפירוש: הסתדרה הזנת הילדים - יבקרו יותר טוב. אולם אנו לא שמענו איך העניין עלול להתקדם בהתאם לעליה הנוספת; שמענו היום כי בטנה הבאה רוצים להגדיל את העליה והטנה הבאה - זה אומר גם מאפריל. אינני יודעת מה המצב ביחס לזה, אינני בתוך העניינים, אולם שאלה זו צריכה להדאיגנו כל הזמן. גם מזכיר המועצות האיזוריות עורר את הבעיה ואף הטנה את תשומת לב הגב' בבלי לעניין זה, איך אפשר יהיה להגדיל את סכומי הכסף שמקציבים למועצות האיזוריות. אני רוצה לומר שסעיף זה מוכרח לנוע לא רק בהזנה. לי נראה שהוא מוכרח למצוא את ביטויו בכל הסעיפים של מפעל ההזנה. אם שמענו על מפעל הקייטנות שלגביו לא גדל התקציב - אנו אנו מדברים מבלי לדעת מהו הסכום האמיתי, אבל אם אשתקד היו 90,000 ל"י לקייטנות פלוס 10,000 של לשכת הנוער - אינני יודעת איך נוכל הסנה לעמוד בזה. נראה לי שגם פה מוכרח תקציב משרד החינוך לקחת בחשבון את העליה הגדלה שלא ספק תיזקק לקייטנות לא פחות מאותם הילדים הגרים בכפר. אנו לפני חנה, שנתיים, או בטנה הזאת. זה גם לגבי ההזנה מעניין. אם בהתחשב לזרימה החדשה הסוכנות מסכימה לתת את הסכום להזנת ילדים עד חודש אפריל הרי סיבון שהובר מחייב המטן הפעולה גם לאחר מכן. אם אי-אפשר בא ותומוטב עולים לפתוח מטבח רק לילדים החדשים, יש צורך להרחיב זאת לכל הילדים. הן לא כל מוטבי העולים נהנים מהזנה ונצטרך לעשות בדיקה יסודית יותר כוללת בעניין זה.

זו.

אני מבינה שהגב' בבלי לא עמדה על חומרת המצב שבו נמצא כל מפעל ההדגה לגבי היכולת להרוץ יבנות המפעל והחוסר עם הזנת הילדים. היות הנהוג של חלוקת התקציב החינוכי דומה במקרה הנדון לשיטה הפיסקלית הנהוגה לגבי יתר המסדרים, שיטה זו היא ודאי כי חודש חודש מקבל המסדר סכום כסף, כובל את ידיו באשר אינו מאפשר להרוץ את המפעל ולהגדיל את מספר הילדים גם בטעה שנארו סכומים בסעיף זה, אם כי חלוקה זו היא הרבה יותר מדויקת, אולי מבחינה מקיית גם יותר מוצדקת. אבל האלה תמורה מאד ויש צורך להרוץ את המפעל ביהוד במזג החיובי הנכונה.

הייתי מציעה לגב' פרטיץ כל בסעה

בקבל מסקנות, לאחר שמיעת כל הדינים והחשבונו של המחלקות במסך תקופה די מפורטת בצופן יסודי, נראה לי שזה אחד הסעיפים אשר תוצע מאתנו מסקנה ותביעה (מבלי לזכור שיש המצב למעשה עומד) - להקפיד על הרחבת מפעל ההדגה לקראת השנה הבאה.

כמו-כן הייתי ממל דרצה שהסכום החינוכי

יהיה בסעיף שהגב' בבלי עמדה עליו בהרחבה: עבודה בין שוגרים, עבודה בין נשים. שמעתי שיש שותפים, אף קיבלנו הסבר כי זמנו שותפים חסונים אשר צותנים את הסעד המלא, או אשר צריכים לתת את הסעד גם אם אינם נותנים. (א. רזיאל-נאור: מי הם?) ארגוני הנשים ומוסדות אחרים. אולם בהתחשב עם זרימת העליה כל זה מחריף מחדש את האמלה, ומסיף עומס חדש על אותם המקומות, על צוות מוסבי-העולים. נראה לי גם בסעיף זה של הדרכה למבוגרים צורך לתת את תשומת הלב וגם ביחס לזה צריכות המסקנות לדבר.

נקודה שלישית היא בקשר להוראת התזונה

בבתי-הספר. מתוך הסתכלותי ראיתי כי נעשית עבודה רצינית וחשובה גם אם הילדים הם קטנים. ביקרתי בכאר-טבע, ודומה המצב גם במקומות אחרים, שם מתחילים ללמד ילדים בכתה ד' - ה'. לי ברור שהמגמה צריכה להיות מבוססת על התקדמות מעשית וזאת שמענו גם לגבי שטחים אחרים של לימוד מלבד זה, לימוד הקלאות וכדומה גם על ידי מרכזים, גם בתוך בית-הספר אם ניתן הדבר. אני מציעה שמקצוע ההזנה ומסך בית יוכנס לחוג שיש עליו לשים יותר תשומת לב מאשר היה עד עתה.

הנסיון אשר הגב' בבלי סימרה עליו -

לימוד יסודי בסיווגי בבתי-הספר החינוכיים - דבר זה אינו דע בפני עצמו אבל תוצע עוד מחקר ונסיון על הגישה בבתי-ספר אלה. אבל במקומות הנכשלים האלה שיש להם בכל זאת משנה ויש גם מפקחת איזורית מנוסה ומוסמכת ללמד, ועוד אנו חולכים לקראת הגדלת בתי-הספר האיזוריים, יש נדמה לי לזושה-ארבעה בתי-ספר איזוריים - נראה לי שמסדר החינוך ידרש להכניס את המקצוע הזה ולהחטיבו יותר מאשר עד עכשיו.

היוויר ס. פרטיץ:

הייתי חפצה לאכול את דיור אגידור והגב' בבלי כמה שאלות. אני מתלבטת קשות בעניני התקציב החינוכי. האצנו המצב הוא הרי ברור: הצרכים החינוכיים מאד ואילו התקציב אינו גדל בהתאם לצרכים. לכן, אנו צריכים לחפש ולייעץ למסדר גם כן בחיפוש ובמציאות מקורות נוספים ותמיכה. אני חפצה לאכול: האם לא ניתן לנו לכסות, או להתקין את תקציב החינוך בכמה מסעיפיו על-ידי הענקה שאפשר לקבל מסעיף ד' (א. רזיאל-נאור: מה אומר סעיף ד'?) סעיף ד' הגלובלי. זה דבר אחד.

סנית, חפצתי לאול, רפה אני מתכוונת

למפעל התזונה, האם איננו יכולים להיבנות בסכום מה ממפעל הפייס? שם יש לעת עתה כספים אשר אינם מוצאים והרי תקנון הפייס מאפשר מתן סכומים לצרכים סוציאליים מסויימים. האם אנו לא צריכים לחשוב על כך?

זו.

נוסף לזאת ברצוני לשאול האם באמת אפשר להסמיך לכך שהענקה האמריקנית במצרכים, בגבינה ובחמאה, הניתנת למדינת-ישראל הינה אינן-כסף תימסר גם למפעל התזונה של משרד החינוך תמורת כסף כשם שזה נמסר לכל אחד ואחד? - זק דבר אבטורדי לגבי דידי. אני יכולה להגיד שהמטלה מטעמים מובנים אינה רוצה לה עניק את המצרכים האלה לאנשים, אשר יכולים לשלם, הינם אין כסף. אבל אחד משני ג'ה: זו ההכנסה מסכום זה צריכה לעמוד לצרכים סוציאליים ובמוסג זה אני כוללת את כל שירותי החינוך, שירותי הבריאות ושירותי הסעד; על-כל-פניה המטלה לא צריכה ולא יכולה לקבל ממפעל התזונה לספיט למטרה זו. ובני שמעתי שאתם מסלמים בעד כל דבר ודבר. (ש. כפרית) אבל מחירים נמוכים) (הגב' בבלי: מחירים קצת יותר נמוכים אבל זה מורה בכל זאת סכום ניכר.) הנכון שהגבינה אינה גבינה כשרה ואתם אינכם טתמשים בה? (הגב' בבלי: נכון.) אבל בחמאה - כן? (הגב' בבלי: לא, החמאה יקרה מדי. אנו טתמשים באבקת חלב.) אין כל ספק שלו הייתה מקבלים את החמאה הינם הייתה מקבלים במרגרינה ובסמנים אחרים. זאת לועתי צריכה להיות המלצת הוועדה. הייתי חפצה לקבל אינפורמציה בענין זה כדי נוכל לכלול זאת בהמלצותינו.

לגבי מפעל התזונה ברור שאנו השנה נצטרך לעשות הרבה יותר בשטחים שעליהם עמדה חברת-הכנסת כפרית ואולי גם בשטחים אחרים. אין כל ספק שעם תוספת בעליה ועם המצב המתוח בספר אסור יהיה להסמיך את הילדים לאחר לעות בית-הספר ברחובות וצריך יהיה לצטרף אותם למפעלים ובמפעלים אלה צריך יהיה לדאוג לינתן להם גם מוון. אנו עוד נסמך על תקציב המפעלים מחר. על-כל-פניה אני חושבת שעלינו להשתמש בכל קרן ובכל אפשרות למציאת כספים כדי להיטיב את המצב בשטח זה. אני רואה את החיוך על פני דייר אבידור ואני מבינה למה הוא מתכוון. אם יש אבן מספרד החינוך לא הפך אותה כדי להגדיל את המצעים הכספיים. אני חושבת שיש בכל זאת כמה אפשרויות לכך: המלצה שלנו בקשר לענייני המזון; יתכן מאד שגם בענייני הפייס; ועוד נסמך על המענק - פה בורדאי אינכם זקוקים לעזרתנו, אתם תוכלו לעשות שם בעצמכם. אני חושבת שזה יוכל לתת הגדלת בתקציב, אם כי להגדלה גדולה של תקציב החינוך אין מה לחכות, כך שבגבולות התקציב נצטרך לעשות את הדרוש ביותר. כפי שהבינתי יהיה התקציב לשנת הכספים הבאה כפי שהיה בשנה החולפת פלוס גידול טבעי פלוס עליה ופלוס התייקרות. אם כן קפיצות גדולות לא נוכל להרשות לגזמנו אבל נוכל על-ידי ריאורגניזציה מסויימת בתקציב להגיע לידי הדגשת הצרכים החשובים ביותר.

הגב' בבלי: בקשר לתביעות הגבינה כפרית להזין יותר ילדים, הרי בעלב הראשון של הדיון בתקציב מאפשרים לנו 4000 ילד נוספים בשנה הבאה.

ש. כפרית: זה יגיע ל-74000 או 76000 ?

הגב' בבלי: 75,600. יש כבר ליגליזציה של 1,600 ילד ו-4,000 נוספים.

הקוטי שאנו נתקלים בו הוא כי לתוך המסגרת של 4000 הילדים שהזכרתי אנו כבר טתח ילים להוסיף את הילדים מהעליה החדשה, על-חשבון הסוכנות ברגע זה אבל עם התחייבות מוסרית שאנו נמסיך בזה אחרי ה-1 באפריל. הסוכנות קיבלה על עצמה להזין 2,200 ילד, אולם נוכל להוסיף יותר ילדים כי הסוכנות אינה מגבילה אותנו במספר הילדים אלא בסכום המגיע ל-20,000 ל"י, כך שנוכל אולי להגיע גם ל-3000 ילד מהעליה החדשה. זה יהיה כמובן על חשבון הילדים הוותיקים, כי אם נבנה שנגיע ל-3000 ילד ישאר לנו בתקציב הבארק 1000 ילד מהעליה הוותיקה יותר. כבר רמזתי בפעם הקודמת כי טתוך הסכם עם הסוכנות מקבלת העליה החדשה את הטיפול המלא בה בטעה שהעליה החדשה-הוותיקה, ה-יותר נכנסת למסגרת זו בדוחק.

ועדת החינוך והתרבות,
11.1.55

זו.

ביחס לתוספת יתר הילדים, היינו יכולים
אפילו עכשיו להתחיל בתוספת זו כי ישנה רזרבה ידועה בתקציב היות ובתדמית
הואצטונים היו גיי-אלה מפעלים טבורים. מטוטי כבר כי בטסטמבר-אוקטובר
4.000 ילדים לא נכלו, אחרי כן קטן המספר ל-3.000 ול-2.000 בדצמבר.
היו תיקונים בבנינים החדשים. כך שהרזרבה אשר נצטברה מביעה ל-3000 ל"י
אולם, טפי שכבר אמרתי ובוודאי ידוע לכם - הרזרבה הזאת הוזרת לאוצר
ואין לנו רשות להוסיף עוד ילדים על חשבון זה. (א. ר. זיאל-נאור: אטטר
להגיד שכלו אותה.) אנו מביטים דין-וחשבון וכל רזרבה נמצאת תחת פיקוחו
של משרד האוצר. אם אמנם יקויים הקו הזה והרזרבה תחזור לאוצר הוואצטוני
שלא תהא אפשרות להוסיף עכשיו ילדים מלבד ילדי הפליה החדשה. בהם
יחיה ויתור לגבי כלל זה היינו יכולים להתחיל להוסיף אבל טוב באותם
הגבולות של 4000

היו"ר ס. פרטיץ:

בענין זה אני חפצה לומר מהו. לי נדמה
שכיוון שנת הלימודים היא לא שנת
תקציב מקובלת אנו יכולים לתבוע שהסכום הזה יוצא במחצית השנה השניה.
על-כל-פנים אנו צריכים לעמוד על כך שהסכום של 30.000 ל"י לא ילך לאיבוד.

הגב' גבלי:

אני כמובן מרוצה מאד מכך שהגב' כפרית
מצוידת את ההדרכה למבוגרים. אני מצטרפת
לדעתה כי זהו טעיף חשוב, כולנו יודעים, אולי האוצר עוד לא דיל מסו כנע
בכך וביחס לזה עוד נצטרך לחרוט חריט עמוק על-מנת לשכנעו.

ביחס לחזרה במטבתים. היכן שאין עוד

מטבתים לימודיים אנו נחפס אפשרות לכך; ישנה תקלה נוספת היא שלא יהיה
לנו די מורות לכך. זה דורש מורה נודדת, ושוב פעם תוספת פרסונל.
לו היתה תוספת בהדרכת מבוגרים היתה אותה המורה יכולה ללמד. אבל כל
זמן שאנו עומדים עם חמט מורות נודדות לא נו כל הרבה לעשות בטסת זה.
ובכן למרות שההצעה טובה הרי אנו מוגבלים במורים.

אשר לגבולותיה והצעותיה של הגב' פרטיץ,

יו"ר הוועדה, אני חושבת שדבר אבידור יענה על כך. רק לשם אינפורמציה
בוואצטוני למסור כי עד עתה לא השתמשנו בגבינה מסיבת כמדות. אולי
נצטרך לספל בטאלת ההכשר ולהסתמש בה. יתכן שלבי ילדים עד גיל 12 לא
יחמקו כל-כך. כלגבי המבוגרים יותר, בחסאה איננו משתמשים כלל בגלל
מחירה היקר. עבור חלב (מאבקת חלב רזה) אנו משלמים בכל זאת 150 ל"י
לטון. זה אמנם מחיר מוזל כי המחיר הרגיל הוא 250 ל"י. אנו קונים זאת
יטר ממשרד המסחר והתעשייה.

ד"ר אבידור:

אטלים את דברי הגב' גבלי ואתחיל
בענין שקאה לו רזרבה. למעשה זו
לא רזרבה זהו חסכון או סכום ללא הוצא. כל חסכון צריך להיות עובר
לאוצר. אגף התקציבים של משרד האוצר טבגית בעין פקוחה על כל המטרדים
לא רק בעת הכנת התקציב אלא גם לאחר מכן בעת ביצוע הפעולות, כך שדי
המטרדים אינן חופטיות. אם נקבע סכום מטויים להזנת מספר מטויים של ילדים
לא יאפשר אגף התקציבים של האוצר, אם נוצר חסכון איזה שהוא, להוציא
זאת על מספר יותר גדול של ילדים מאשר נקבע בתקציב, כי האוצר יס לו
היטובים לא רק לגבי מרד החינוך והתרבות יס לו היטובים לגבי כל המטרדים
האחרים; אם משרד החינוך מקבל לפעמים באמצע שנת התקציב תוספת למטרות
מטויים מות-הוא מקבל זאת מתוך החסכונות של האוצר. על-כן אנו מספלים
עכשיו בקאלת הזנת הילדים ופנינו לאוצר בענין ה-30,000 ל"י למטרה זו.
האוצר ענה לנו כי הוא יעיין בדבר. הם מעדכנים את חשבונותיהם חודש חודש
ומאזנים את ההוצאות על-כן הם מבינים טייט לנו צורך בהזנה. לאחר הבדיקות
נקבל אולי טטו. אם כן הענין נתון עדיין בטטא ומתן ויתכן שתהינה תוצאות
חירוביגת.

ועדת המינוך והתרבות.
55.1.11.

זר.

בענין תוספת לעליה - כגון התחלפו במדינת
עם המוצר בעת הכנת התקציב. תבענו תוספת סכום לטובת העליה בכל הסעיפים.
ענה לנו המוצר, כי כל עניני התוספת שיבואו יבואו מהרזרבה. לכן
כאשר נבוא לבקש תוספת לעליה מהרזרבה, תוספת החזקת בתי-ספר, תוספת
מסכורות למורים וכו' יהיה מקום בוודאי גם למפעל ההזנה גיין כל הסעיפים.
(הגב' בבלי: זאת-מותרת שהעליה אינה נכללת במסגרת של ה-4000, לדעתך?)
כל זה מוטב ללא עליה, כך שיהיה עוד מקום לדרוש.

סעיף 4. מסרת ודי ברורה: לסייע להרמת
היכולת הכלכלית. מיום כך נותנים מסעיף 4 כל-כך הרבה לפטרות הקלפות,
למטרות בריאות ועבודה. למענק היה בסיוע כמיליון וחצי דולרים לשנה.
זה רק הלק קטן מהמענק. אנו מנסים לקבל מהם סכומים מסויימים - יט
לחם אמילור במסלחת הסיוע האמריקאית שקיד גבוה מאד לעניני מינוך - אבל
לא יכולנו להיעזר מטעם פשוט: הם מוכנים בעיקר לתת לנו מומחים
לתיכנון ולייעוץ, אולי חר-כך כתוצאה מכך גוה קצת ציוד, אבל בעיקר
מומחים. אנו זקוקים לעזמת זאת לצירוף לבנינים, ציוד לבתי-מלאכה וכו'
אם כי זה בוודאי מעלה את הפוטנציאל הכלכלי הררי לגבי יידם סיוע
פידורו, קודם-כל, מומחים. זו צרה שאנו נתקלים בה גם במומחים.
בוועידה האחרונה ניסיתי ולא הצלחתי לשכנעם, במרתי: תנו לנו ציוד,
סטיפנדיות אני עוד מבין, וולם ספרות איננו זקוקים ליקראו לפנינו,
זאת יכולים אנו בעצמנו לעשות.

את ענין מפעל הפייט - נבדוק.

היו"ר ש. פרטיץ:

התקבון מרטה זאת.

ד"ר אבידור:
בענין המזון אשר מגיע לכאן בתורת מתנה
באנו בדברים עם המוצר אולם לא הצלחנו.
כל מתנה הבאה מחוץ-לארץ למטרד ממסלתי מיד מעריכים אותה ככסף ומביאים
זאת בתקבון בחיובי התקציב. מתנות חיינם אין נותנים; גם לסעד אינם
נותנים חיינם. זוהי השיטה.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני מבינה זאת כאשר זה נובע לדברים
אשר מתקבלים כאן ככסף. אבל לגבי דברים
שנשלחים אותם מבלי לקבל תמורה, ושולחים אותם על הוצאות ממסלה אחרת?

ד"ר אבידור:

הנה אנו קיבלנו מתנה מהיא"ס, אוטו נייד,
ובסופו של דבר, לאחר כניהלנו מדין חדשים
רבים בזקף שרורו מתקציב. ביחס לשאלה זו אולי כדאי לכם להזמין פעם
את ד"ר ארנון על מנת שיסביר זאת.

היו"ר ש. פרטיץ:

אנו נבקש את משרד המינוך לבדוק את
הדברים האלה. אנו מצונו בסיכומים נמליץ
על כך בפני ועדת הכספים.

כשבגמור את שלב ההינוך נשמע את כל
הדברים, כי התאספה שורה שלטמה של שאלות ויהיה זה מן הראוי לטמוע זאת.

בזה סיימנו. אני מודה לכם ומצטערת

שהייתי בה היתה מעוטת מסתתפים היום.